

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Fritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на р. вулиці Фрічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ПЕРЕД МАЙНЕРСЬКИМ СТРАЙКОМ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

Вже цілий місяць відбуваються переговори між властителями копальні твердого вугля і майнерськими лідерами в Злучених Державах. До згоди не прийшло, Луїс і інших п'ять урядників майнерської юнії підписали вже розскап про спіннення праці в 12-й годині луні з 31. серпня на 1. вересня.

Цей страйк, як що він станеться, охопить 158,000 майнерів. Кажемо, як що він станеться, бо хоч Луїс підписав розскап про викликання страйку, він може в останній хвилині його відкликати.

Які перспективи на вигнання цього страйку? Перспективи, вважати на увагу пору року, добрі. Тільки-ж, чому повинно страйкувати 158,000 майнерів, коли в самій Юнайтед Майн Воркерс оф Америка є поверх 600,000 членів? 158,000 майнерів буде страйкувати, а 442,000 буде працювати та постачати вугіль на ринок. Чому Луїс і його прибічники не викликають на страйк всіх 600,000 манерів? Адже-ж тоді були-б всі шанси на вигнання.

Луїс не викликає всіх майнерів на страйк тому, що в 1922 році, під час генерального страйку, він позалучував з властителями угоди з поодиноким і на ріжні речинці. В наслідок цього розлетіли 18. дістрикт на захід Канади.

Що-ж таке угода? Угода — це контракт заключений між властителями і майнерською юнією. Для властителів контракт — це кусник паперу, який вони при відповідній нагоді, не чекаючи речинці, кинуть його до коша. Так цей весни зробили властители копальні на захід Канади. Для Луїса і його прибічників контракт з властителями — це закон. Тому він і чути не хоче про його порушення, він не зрадить "демократії". Тому майнери твердого вугля будуть страйкувати, якщо взагалі будуть, а майнери м'якого вугля будуть працювати. Коли змучені довгою тяжкою боротьбою майнери твердого вугля будуть вертати до праці, тоді майнери м'якого вугля, контракт яких тоді буде кінчатися, будуть готуватися до страйку.

Чи можуть бути добрі результати на вигнання страйку в таких умовах, хоч би чому сприяв час року?

Чому ці результати такі? Чому вони не такі, як були місяць тому назад в Англії? Тому, що в Англії на чолі майнерського руху стоїть А. Дж. Кук, чоловік відданий робітничому рухові, який готовий був викликати одного дня на страйк не лише 1,300,000 англійських майнерів, але й мільйони робітників інших юній, як залізничодержників, транспортників, який заздалегідь заручився їх підтримкою, який, нарешті, заручився під державою міжнародної майнерської організації в тому зміслі, що вона на час страйку недопустить дозволу вугля до Англії з інших країн. І коли англійські властители копальні зціпили зуби рішуче так не поступитися, то уряд Балдвина затрає коштами і згодився заплатити властителям копальні \$50,000,000 винагородження, щоб вони лише не знижували майнерам платні і не доводили до страйку.

Ось як вигнали англійські майнери. Виграли, бо вони загрозили не лише мирним страйком, в якому терплять голод і пуджу перш всего самі страйкері, але вони загрозили революцією. Англійські майнери, заручившись повною підтримкою інших робітничих юній, відчули свою силу.

"Я розумію тепер ту силу, яку ми маємо — сказав Кук. — Революція прийде. Я хочу революції, що буде мати дисципліновану армію за собою — революції, що не лише буде організована з метою перед собою, але яка розумітиме свою ціль і в якій духовий настрій народа буде вільний від страхливих проклять критики її апатії".

Уряд Балдвина поступився під натиском дійсної організованої сили робітництва, яке недавно завзялося разом з радянськими профспілками за єдиний міжнародний трейд-юній фронт. Англійські капіталісти відчули, що 1,300,000 майнерів виштовпани на страйк і приєднавши собі до помічі таке саме, як що не більше, число організованого робітництва інших індустрій, підуть далі, чим жадання певної платні.

А чого бояться американські капіталісти? Перш всего на страйк виходить лише одна четверта часть самих майнерів. Чи привлечуться до них майнери м'якого вугля? Майнерська юнія в Злучених Державах на те має своєю головою Луїса, щоб пильнував, аби майнери, яким контракт ще не скінчився, на страйк не виходили. Про підтримку організованого робітництва інших індустрій американським майнерам нема що й думати. Там сидить президент Грін, який оберігає американських капіталістів перед комуністами, а не американських робітників перед капіталістичним визиском.

Переговорюючи з властителями копальні, Луїс заздалегідь подбав, щоб робітники пильно охороняли копальні під час страйку... Не шкестуванням перед скебамми, але охороняли від всякого ушкодження. Тоб-то дав капіталістам своїх юнійних робітників, щоб держали майні під час страйку в повному порядку. Так, що капіталісти можуть спати спокійно, поки страйкері будуть на страйку голодувати.

Такі умови створюють робітникам для страйку зрадничі трейд-юній лідери. Умови, в яких робітникам є дуже мало вигладів на вигнання страйку, навіть коли для цього страйку є сприятливі об'єктивні умови. Тому то на цьому континенті ми за останніх кілька років були свідками кількох великих поразок страйків, хоч робітники боронились завзято в голоді й холоді. Фронт робітництва все був міцний одноцілий в цих страйках, але позакулісова політика зрадничих лідерів зводила цю боротьбу на нівець.

Робітникам.

Товариші! Передплачайте "Українські Робітничі Вісті" самі і інших заохочуйте! Вирішуйте задегу передплату! Поштрийте свою газету між укр. робітниками й фармерами!

КАНАДА Й АМЕРИКАНСЬКИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ.

Велика війна революціонізувала економічну географію світа.

В 1914 році Лондон був економічним і політичним центром світа, а британська імперія користувалася величезним впливом. З закінченням війни центр фінансового світа пересунувся до Нью Йорку і настало багато інших драстичних змін. Ці зміни в світовій ситуації найліпше можна бачити в Канаді. До великої війни велика часть капіталу, вложеного в канадські фабрики, майні, залізниця й кораблі, належала до англійських вкладчиків і була ними контролювана. В той час Британія вложила в Канаді \$2,500,000,000, а американські капіталісти вложили багато меншу суму \$750,000,000. Однак з кінцем війни британські вклади були застаноплені, а зате американські капіталісти вложили сотки мільйонів доларів в канадські індустрії, не кажучи нічого про федеральні, провінційальні й муніципальні бонди. Головна фінансова газета в британській імперії "Standard" обчислює, що з кінцем цього року Злучені Держави будуть мати вложений в Канаді \$3,200,000,000.

Ці голі, холодні цифри говорять про завзяту боротьбу що велася в Канаді протягом 10 останніх років. В сотках корпораций ця боротьба велася між британськими й американськими капіталістами за контроль. Свідками цієї боротьби були між іншими Сілар та сумної слави Бритіш Емпайр Стіл корпорейшен. В середині цих корпораций продовжалася боротьба до посідання — й американські капіталісти поводи відносилі побіду в бою за зверхництво.

Перед великою війною домінуючу позицію в Канаді занимала Велика Британія, однак це змінилось протягом 10 останніх років. Ось тут є числа відносно вкладу капіталу в Канаді:

Table with 3 columns: Year, British Investment, American Investment. Rows for 1905, 1912, 1916, 1920, 1921.

Отже видно, що процент капіталу, вложеного в Канаді, з кожним роком змінюється в користь Злучених Держав. Становище від 1921 року не змінилось. В 1924 році 36 проц. канадських бондів закупили Американці, а лише менше як 1 проц. закупили Британці.

Комішнер Далтон з британської комісії по англо-канадській торгівлі заявив недавно, що: "американські вклади в канадській індустрії є більше як три рази так за великі, як вклади Великої Британії, а "Financial Post" каже, що найменше 60 проц. капіталу, вложеного в Канаді, належить до американських капіталістів і є ними контролюваний.

Є отже очевидним, що Канада скоро переходить під контроль американських капіталістів та що економічні звязки між Канадою й Великою Британією скоро проривається. Є це справа великої політичної ваги. Це означає, що підпори, піддержуючі британську імперію, є підкопані. Це означає, що пинна будова британського імперіалізму є в процесі упадку. Індустріальна криза в Великій Британії, боротьба майнерів, єдність британських і радянських трейд-юній, зворот консервативних юній на ліво, шалені старання британського уряду знайти ратуюк від наближаючого упадку — це деякі з ознак величезної ваги для комуністів.

В той сам час Бритіш Норт Америка Екст викликав гнів організованих фармерів. Недавнє відняття провінційальних ухвал парламенту в Новій Шкотії, Манітобі і Альберті звернуло увагу робітників і фармерів на таку автократію, і зростає домагання її скасувати.

Ані не повинні ми забувати, що група канадських капіталістів — на чолі з сер Кліфордом Сифтоном — домагається канадської незалежності. Вони бажають встановити зверхництво канадських капіталістів.

Бачимо отже, що під тихою, мирною поверхнею канадського життя йде страшна боротьба. Є це боротьба між британськими, американськими й канадськими капіталістами. Є це боротьба за зверхництво, яка може ще бути полагоджена крововою війною.

Комуністи мусять викривати всі три групи, мусять приступити до організування робітників і фармерів проти американського та британського імперіалізму, мусять мобілізувати сили працюючих для цілковитого повалення капіталізму при допомозі диктатури пролетаріату. Лише в такий спосіб зможуть бути розв'язані вище загадані проблеми в інтересі робітників і фармерів.

Г. М. Бартоломю.

ПРОЛЕТАРИЗАЦІЯ ІНТЕЛІГЕНЦІ.

Львівське "Діло", орган галицьких адвокатів і попів, не на жарт взялося розв'язувати проблему розриву українських трудючих мас з українською інтелігенцією в Галичині. Маси покинули інтелігенцію, відірвалися від неї, між ними а інтелігенцією — прірва. І це тоді, коли українська інтелігенція в Галичині тепер цілком знищена матеріально, спролетаризована, але, як каже Юліан Бачинський, повна буржуазної психології.

Ось що пише "Діло" з 11. серпня в статті під наголовком "Пролетаризація інтелігенції" про інтелігенцію взагалі, а галицьку окрему.

"Без огляду на статистику, яка стверджує у всьому світі зріст інтелігенції, пролетаризація класу, що працювала м'язом, є незаперечним фактом. Невідкильна конечність боротьби за існування причинилась до кращого зрозуміння фізичної праці. Інтелігент уже не догорджує робітником, який заробляє на себе м'язами. А проте навіть від почування пошани для фізично працюючих ще далеко до зміни інтелігентської професії, хоча би на посередню: торговельну. У нашій суспільності, по цей бік Збруча, процес пролетаризації інтелігенції немов би замер на тому пункті, де інтелігент утратив спроможність задовольняти своєю дотеперішньою професією свої матеріальні та духові потреби. Іншими словами: бувший інтелігент дивившись номінально інтелігентом, матеріально став пролетарієм, що менше заробляє як дійсний пролетар, а інтелектуально наблизився до нищівного пролетаря настільки віддаленість від передвоєнного інтелігента.

"Трагедією нашої інтелігенції є не те, що вона наближується до пролетаріату як до суспільної класи; скільки інтелігентів почувало би себе щасливими, як-би могли жити, завдяки фізичній праці й одержувати плату робітника! Трагічність суспільного становища у тим, що ні воля нашого інтелігента, ні його світогляд не дозволяють йому взятися за практичну працю, яку небузд з тих, які накидають нинішні своєрідні обставини. Спадщина бюрократичної держави лягла таким каменем на психологію

нашої інтелігентної класи, що інтелігент не в силі примиритись з думкою про наслідки війни, які довели до перебудови суспільного устрою наймогутніших держав. У великих європейських центрах можемо нині бачити сотки інтелігентів, втікачів з Росії та України, що не вважаючи на свої колишні найвищі суспільні становища та багатства, працюють як звичайні робітники, кельнери в ресторанах, вуличні продавці газет. Скільки таких випадків можна би нарахувати, в нас і країні, якої більшість інтелігентів не мала ні високих становищ, ні майна і-є дитиною хліборобського населення?

"Характеристичним є факт, що навіть ті (інтелігенти), які вірять у відродження європейської культури революційним робітничим рухом, не вважаються стати робітниками, навіть тоді, коли не мають засобів до життя. Інтелігенти, що з гурдністю стали би поруч пролетарів, фактично, як шоденні зарібники, можна би, у всій Галичині порухувати на пальцях. Згідно з цією психологією бюрократичної атмосфери, навіть вибір вільних професій нового покоління іде ще старими шляхами: адвокати, інженери та лікарі це також до певної міри урядовці, звязані тісно з одним вузьким середовищем та пануючими в ньому законами".

Отже "Діло" винує школу й виконання, яке окружає інтелігенцію за молодю "психологією бюрократичної атмосфери". І наслідок: син селянина-хлібороба, покушавши латини, дре нося перед клясою, з якої

сам вишов.

Це так. Але хто тут винен? Звідки ця атмосфера прийшла — з неба? Хто руководить вихованням? Ціла капіталістична система. Де-ж вихід? Як зарадити дихові? "Діло" кличе інтелігенцію "закачати руки по лікті" — це щоб атмосферу злякати?

Ви знаєте, панове з "Діла", де вихід, але зубами й руками самі тримаєтеся тої бюрократичної атмосфери. А коли знаєте, що ця атмосфера шкідлива для української інтелігенції, то вихід один: ставайте до боротьби за повалення капіталістичної системи, а побідавши, тільки тоді розвіємо бюрократичну атмосферу, створимо атмосферу пролетарської ідеології і вихована в ній українська інтелігенція стане складовою частиною трудючих мас, а не здекальованою верствою, якою є в теперішнім суспільстві, що від убогої стріхи своєї класи хоч відбилася, а до панських покоїв її не впускають. І от телепається десь між небом і землею, часами голодна й холодна, але дре нося і боїться фізичної праці. Часами боїться не з лінивства, але зі встиду. Де-ж хто бачив, щоб пан та й працював? Бо така ідеологія тої української інтелігенції, вихованої в бюрократичній атмосфері, ідеологія — що інтелігент, значить пан. Взв'яз до фізичної праці — втратив інтелігентність. Ось його ідеологія. І на іншому він не спроможеться. Іншаку ідеологію створюють тільки працюючі маси, поваливши капіталістичну систему. Мусій.

ПРО ОДНУ ЗАНЕДБАНУ СПРАВУ.

Лист від Музичного Товариства ім. Леонтовича в Києві до Ц.В.К. ТУРФДім в Вінніпегу.

Перше про лист Т-ва Леонтовича, а потім про занедбану справу.

Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДім отримав листа від Музичного Товариства ім. Леонтовича в Києві такою змісту:

Шановні Товариші!

Повідомляємо, що гроші по двох переказах всього на суму 58 американських доларів од Вас одержано та розподілено за Вашим приписом (5 дол. передано до "Нової Громади"; одержали й фотографії мандолінової оркестри, вірізки з газет та инш. Президія Т-ва з великою шанобою ще раз зазначає ту повсякчасну товариську підтримку співчуття й доброзичливості, що Т-во має од Ваших організацій та висловлює подяку Вам, Комітету Вашої Жіночої Секції і Вінніпегському відділу цієї Секції та зокрема просить переказати щире товариське співчуття Т. Шатурському, що так багато приклав роботи до налагодження звязку з Вашими організаціями; а тим самим з усім канадським українським робітництвом; з свого боку Президія вживатиме всяких заходів, щоб той звязок пішов на користь Вашій та нашій організації. Фотографію мандолінової оркестри уміщено у "Музич. ч. 2, а у ч. 3. та 4. використовуємо надіслані матеріали. Разом з цим листом надсилаємо усю ту літературу і в тій кількості (за винятком "Жіночої долі в пісні", що її наклали випродано ще в минулому році), що зазначено у Ваших листах. До того-ж додаємо 4 сольосівні Радезькогого — переписані, що ще не вийшли з друку. "Думка" доки що видає: з творів Толстого "Пам'яті Леніна" (вже Вам надіслано) й "Ударі Комунара", що надсилаємо зараз. Дві передплати за Вашим бажанням передано до Контори "Музика".

З найбільших новин в житті Товариства можемо відзначити видання дешової бібліотеки на зразок "В час пожежі". Підходимо так само до розв'язання проблеми української симфонічної музики завдяки симфонічного оркестра, до якого виготовляємо й відповідну літературу. На черзі дня Т-во ставить питання про утворення української опери. З товариських привітанням, Мик. Радисовський, Зав. Орг. Інструм. Відділом".

А тепер про занедбану справу.

Останній з'їзд ТУРФДім рішив, щоб заснувати коли вже не театральну, то бодай музичну бібліотеку при Ц.В.К. ТУРФДім. Придбати всяких нот, головню таких, що надавалися б для наших хорів та мандоліноних оркестр, нот робітничих та народних пісень. Фонд на це мали-б скласти всі відділи та товариства по 5 доларів. Про це писалося в "У. Р. В." ще на весні, коли відділ з Едмонтона надіслав \$25.00 на ту ціль. Більше ніякий відділ ні цента не прислав, хоч нотів всім відділам потрібно.

За те про себе дбає вінніпегський відділ і він зібрав у себе прекрасну нотну бібліотеку. Правда, він часом передрукує дещо на міміографі, і продає іншим відділам, але це робота дуже маркотна і не зробіш стільки, щоб задовольнити всі відділи. Ц.В.К. також не має на це спеціальних фондів. Тому він пригадує відділам ухвалу VI з'їзду ТУРФДім в цій справі. Хочуть відділи та товариства мати ноти, то мусять самі подбати, щоб їх дістали. А дістати їх можна тим самим шляхом, яким дістає їх вінніпегський відділ, тоб-то надсилаючи до Ц.В.К. \$5.00 чи й більше на ту ціль; а Ц.В.К. постариться відповісти ноти дістати.

Треба пам'ятати, що надсилаючи фонди на ноти, ми зробиємо подвійну гарну роботу: дістанемо з України гарні музичні твори, з яких будемо користатися і поможемо Т-ву ім. Леонтовича в Києві поширити нотовиданнями справу.

Ц.В.К. ТУРФДім.

АВСТРИЙСЬКА ПОСЛУГА АНТАНТІ.

Віденська поліція заарештувала німецького комуніста Гирша, що втік із Німеччини від реакційного суду. Віденський голова поліції наказав, що всі політичні емігранти повинні покинути Віденський місто.

Віденський голова поліції наказав, що всі політичні емігранти повинні покинути Віденський місто.

Віденський голова поліції наказав, що всі політичні емігранти повинні покинути Віденський місто.

ЗТЗД ПОЛЬСЬКИХ ПОМІЩИКІВ.

На 11 вересня заповіджено шешпольський (ендешський) з'їзд поміщиків, які будуть "радити" над ухваленням земельного закону, як над кривдою своєю.

ЦАНКОВ І СОЦІАЛ-ЗРАДНИКИ.

Гурток мерзотників на чолі з катом Цанковим кілька місяців тому, із часу вбуху в Софії, чинить криваве розбишатиство. У цих катів з'явився особливий апетит до людського м'яса: розстрілюють, убивають, ріжуть людей, — словом, проводять цілий курс канібалізму.

Отверті, потайні вбивства, суд без суду, спалювання арештованих у камерах, часто "зникання" в'язнів — усі ці випробовані методи інквізиції є властиві цанківським катам.

Генерал Волков, болгарський військовий міністер, сказав у парламенті, що він одержав 25 заяв, де вимагають розслідувати причини зникання арештованих. Ясно, що це не велике число стверджує систему безкарної "ліквідації" арештованих.

У пресі є постійний розділ для злочинів болгарських розбишаків, і не буває й дня, щоб ми не були свідками "законних" і незаконних випадків розправи. Число покараних на смерть багато більше, ніж про це повідомляє преса. Смертні вирoki ухвалюють гуртом на 10, 15, 30, 60 то-що душ. "Щедристь" судів безмежна.

Скільки часу ще триватиме ця кривава "операція" болгарських езекуторів, поки вони винищать своїх класових ворогів?

На це відповідає орган болгарських меншовиків "Народ": "Кожний комуніст, хоч-би й комсомолець, руйнує державу, а через те його треба знищити". Цього вєсека, що видали соціал-зрадники болгарським катам над робітництвом та селянством, санкціонували вищі інституції — другий і амстердамський інтернаціонали.

У Празі відбулася конференція, де мали погодити вчинки всіх соціалістичних партій. Провідник болгарських меншовиків Крісто Пастухов подав там "ноту" Вандервельде Фріцові Адлерові та Томасові Шоу. "Ніж не можна дозволити, — писав у ній Пастухов, — щоб Болгар судили у Празі... Разом з тим не слід дуже зважати на наші взаємини з болгарським урядом, бо це є справа внутрішнього, місцевого характеру".

Турботливі "інтернаціоналісти" празької трагі-комедії відмовились розслідувати кривавий терор у Болгарії і цим саме ухвалили зрадницьку роллю панів Пастухових. Навіть більше, празька конференція своїми постановами віднагадує зборище однодумців Цанкова, які суди з'їхалися, щоб відзначити великі заслуги свого верховного викониря...

Цанков не забув використати це, як цінний політичний капітал. Це надало йому більшої можливості для його розбишачької діяльності. Кривава епопея без затримки, без протесту, з моральною підтримкою всіх безчесних елементів у своїй і інших країнах триває й далі в десять раз з більшою енергією. Шодня — арешти, розстріли, спалювання в'язнів у камерах, прилюдна кара над дорослими й малими.

Кривава пожежа, як і раніш, з усіми своїми жахами палає над Болгарією, що сходить кровю. Інші події відсунули Болгарію на бік. Китай, Марокко то-що, чи-ж мало "добрих діл" творить капіталістичний світ. Цанков через це має повну волю вчинити. Соціалісти Пастухови й МекДоналди благословили це "угодне богів" злочиняє як акт "внутрішнього характеру" і кати, немаче канібали, святкують своє криваве свято.

Грубник.